

Uplatňuje-li žalovaná, že sazeč vykonává vlastně těžší a větší úkol než korektor nebo korektor revisor, není třeba to ani zjišťovati, protože pro pojem vyšších služeb není rozhodující fyzická obtížnost práce a její celkový ráz podle její odpovědnosti, spolehlivosti a jejího významu pro celý podnik. Po této stránce právem odvolací soud usoudil, že sazečova práce nedostihuje požadavky, kterým musí vyhověti práce korektora nebo korektora revisora. Netřeba dále vyvracet námitku žalované, že práce korektora revisora jest méně hodnotná než práce korektorova, ježto již z nadřaděnosti těchto dvou prací vyplývá nesprávnost tvrzení žalované. Poněvadž v souzeném sporu jest rozhodnouti jen o tom, zda žalobce jako korektor a korektor revisor konal u žalované vyšší služby, netřeba řešiti otázky, zda v nějakém jiném povolání jde o vyšší služby čili nic, a porovnávati toto povolání se zaměstnáním žalobcovým u žalované. Zejména bylo zbytečné uvažovati o tom, zda by žalobce konal vyšší služby, jen kdyby měl také zvláštní znalosti jazykové, neboť ani tyto znalosti nejsou výhradnou a jedinou známkou pojmu vyšších služeb. I bez nich by žalobce mohl u žalované konati vyšší služby. Jak již bylo svrchu uvedeno, nezáleží konečně ani na tom, zda v některých jiných sporech bylo rozhodnuto, že korektor nekoná vyšších služeb, ani na tom, že odborné organizace tiskařské pokládají korektora za dělníka, a nebylo příčiny k změně napadeného rozsudku.

Čís. 17083.

Nekalá soutěž (zák. č. 111/1927 Sb. z. a n.).

Jest nekalou soutěží podle § 1 uved. zák. nabízení a prodej nových knih pod cenou, přiči-li se to zvyklosti, která se vytvořila v soutěžitelských kruzích a podle níž krámská cena nové knihy stanovená nakladatelem je závazná a se stanoviska stavovského není dovoleno její podbízení.

(Rozh. ze dne 28. října 1938, Rv I 1703/38.)

Žalované družstvo »M.«, akciová společnost v P., jež provozuje knihkupecký podnik, rozšířilo v polovině března 1933 ve velkém množství letáky nadepsané »Příležitost, která se nevrátí«, v nichž nabízí »knihy trvalé hodnoty za neobyčejně nízké ceny«, a jak výslovně praví »za 100 Kč celou knihovnu«. V čele letáku se dále výslovně uvádí, že jde ponejvíce o knihy nové a nepoškozené, nanejvýše nepatrně poškozené na obálkách důsledkem uskladnění, tedy o knihy vyřaděné, antikvární, a že také se vyskytuje jedinečná příležitost opatřiti si dobrou knihu za zlomek původní ceny. Potom následuje obšírný výpočet nabízených knih s údajem slev, na příklad kniha H-ova »P.« místo 80 Kč pouze 40 Kč, tedy o 50% méně. Tvrdíce, že některé z uvedených tam knih vydala žalující společnost s ručením omezeným »U.«, nakladatelství a vydavatelství v P., jež jest členkou spolužalujícího svazu a která

prodává knihy jak knihkupcům jako nakladatelka, tak i přímo obyvatelstvu jako knihkupec, a že spolužalující »Svaz knihkupců« a nakladatelů ČSR.« jest největší zájmovou a stavovskou korporací, která soustřeďuje až na nepatrné výjimky veškerá nakladatelství a knihkupectví v Československé republice a jejich majitele československé národnosti a která dle § 1 svých stanov jest povolána hájiti zájmy a dobro českého knihkupectva a nakladatelstva, mezi čímž je prostředkem stanovení závazných pravidel pro vzájemný styk knihkupců s nakladateli a obecně, domáhají se žalobou, aby žalované družstvo bylo uznáno povinným 1. zdržeti se dalšího poskytování slev z krámských cen nových knih, vydaných nákladem členů žalujícího svazu, zejména žalující společnosti a zdržeti se dalšího nabízení a prodeje takovýchto knih za ceny nižší, než stanovili nakladatelé příslušných knih, 2. odstraniti všechny letáky, prospekty, ceníky a vůbec tiskopisy, v nichž jsou nabízeny ceny, k jejichž zdržení se bylo žalované družstvo pod 1. uznáno povinným. Soud první stolice zamítl žalobu a uvedl k otázce, o níž tu jde, v důvodech: V souzeném sporu jde o rozřešení otázky, zda knihy jsou značkovým zbožím a zda je tudíž jejich podbízení jednáním proti dobrým mravům soutěže, či zda nehledíc na to jest jednání žalované společnosti, t. j. vydávání letáků, a údaje tam obsažené v celku posuzovati i jinak jako jednání podle § 1 zákona proti nekalé soutěži. Pojem značkového zboží vymezuje Dr. Skála ve svém článku v časopise »Soutěž a tvorba«, r. 1929 č. 3—4, takto: »Zbožím značkovým se rozumí ono zboží, které výrobce uvádí do obchodu zpravidla ve stále stejném druhu, jakosti, označení i zevní úpravě, a pod stejnou cenou, která je odběrateli zboží toho známa a pod kterou obchodník zboží to všude stejně nabízí a prodává bez ohledu na místo prodeje, nebo na osobu prodavače (zboží mívá zpravidla i svou zvláštní značku, kterou je buď ochranná známka, nebo zvláště příznačné zevnější označení)«. Podle Rosenthala má značkové zboží svou cenu jaksí jako svou značku a jako svou podstatnou vlastnost, publikum zná ve většině případů cenu tohoto zboží co nejpřesněji. Dr. Haman ve svém pojednání »Podbízení značkového zboží« z r. 1932 uvádí pod pojmem značkového zboží, že cena musí býti tak konstantní, že je u širokého publika vžita; zevnější úprava musí býti nejen konstantní, ale i způsobilá zjednotiti si u širokého publika příznačnost, nýbrž aspoň snadnou identifikaci. Totéž platí i o obsahu a jakosti. Dále uvádí, že cena musí býti publiku tak známa, aby bylo lze přímo říci, že je »vžita«. Znalost této konstantní ceny v publiku jest nutnou náležitostí pro pojem značkového zboží. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí č.. 11004 Sb. n. s. nevymezil vlastně žádné definice značkového zboží a omezil se na zjištění, že jde o určitý druh zboží, punčoch vedených v obchodě pod značkou »E.«, a tím dostatečně se odlišující od jiných druhů punčoch, tudíž o druh tímto označením jako značkou přesně určený a co do ceny uvedl, že se v detailním obchodu vytvořila cena 32 Kč za pár, ač nebyla přesně dodržována a k zachování jednotné ceny stačilo zaslání oběžníku a tudíž i vědomost žalo-

vané strany o úmyslu žalobkyně upravití jednotnou cenu v detailním prodeji, jak se ostatně již před tím vytvořila. V dalším svém rozhodnutí č. 14909 Sb. n. s., týkajícím se žárovek »Ph.«, zdůrazňuje nejvyšší soud, že pokud jde o zboží značkové, padá v příčině ceny na váhu, že jde o zboží, které jest do obchodu uváděno pod stejnou cenou žalobkyní určenou a odběratelům podle ceníku známou, a že ony ceny jsou všeobecně známé, že žalobci skutečně záleží na tom, aby stanovené ceny byly dodržovány, že však dodržování kontroluje a stíhá případy, v nichž se ceny nedodržují. Nežádá, aby byla na něm cena zboží vyznačena, a co do příznačnosti uvádí, že se v podvědomí zákazníka, jenž shledá určité zevnější zařízení za příznačné, vynořuje představa podniku, pro něž je zařízení zboží příznačné. Posuzuje-li soud v souzeném sporu otázku, zda kniha jest zbožím značkovým, nemůže se připojit k názoru znalců, že kniha jest značkovým zbožím. U knihy nelze mluvit o tom, že jde o zboží značkové, neboť nelze u knih tvrdit, že by jejich cena musila býti v obecnstvu tak známa, aby se mohlo říci, že je »vžita«. Příkladem toho jest zkouška, kterou soud provedl se znalcem N., když mu předložil knihu »P.« a ptal se ho na cenu této knihy. Znalec nemohl cenu označiti, ačkoliv spisy studoval a přílohy, tedy i knihu »P.« viděl. Tím tedy spíše, když jde o odborníka a ani ten nezná cenu knihy, nelze říci u průměrného zákazníka, že by znal cenu této knihy. Soud pokládá za nemožné, aby se ceny knih vžily u obecnstva tak, že by byly všem známy, tedy aspoň průměrným zákazníkům, když knih jest tolik druhů, od jedné knihy tolik vydání a od tolika nakladatelů. Mimo to kniha není přece předmětem denní potřeby, která se kupuje v jednom a téže vydání, jedním průměrným zákazníkem častokráte, neboť i průměrný zákazník si knihu od určitého nakladatele a spisovatele koupí pouze jednou. Avšak ani vydání letáku s výše vzpomenutým obsahem nelze pokládati podle názoru soudu za jednání příčí se dobrým mravům soutěže. Předpokladem žalobního nároku podle § 1 zák. proti nek. sout. jest, aby jednání v hospodářském styku mělo dvě samostatné náležitosti: 1. abý bylo v rozporu s dobrými mravy a 2. aby bylo způsobilé poškodit soutěžitele. Otázku, co se srovnává s dobrými mravy vůbec a s dobrými mravy soutěže zvláště, jest posuzovati podle poměrů. Měřítkem mají býti v podstatě mravní názory, obyčeje, zvyklosti, usance a pod., které zachovávají všichni spravedlivě, poctivě, čestně a svědomitě jednající účastníci soutěžního zápasu. Jest ovšem třeba dbáti zájmů soutěžících a též zájmů zákaznických, při čemž solidarita soutěžitelská nesmí sahati tak daleko, aby znemožňovala ochranu spotřebitelů a volnost soutěže, což by důsledkem volné nabídky a poptávky znemožňovalo zlevňovací proces a takto znemožnilo zdravé podnikání. Při čtení pozastaveného letáku si průměrný zákazník musí vyvolati představu, o jaké knihy jde. To také leták naznačuje, slovy ponejvíce nové a nepoškozené, v některých případech nepatrně poškozené na obálkách uskladněním a pod. Z toho vychází najevo, že musilo každému průměrnému zákazníkovi býti zjevné, že se mu neprodávají nějaké

knihy hodnotné, úplně nové, nýbrž že šlo o knihy vyřaděné, kterých se chtěla firma zbaviti hledíc na jejich dlouhé uskladnění. Také již vyznačení obou cen, původní a snížené, ukazuje k tomu, že šlo o knihy již poškozené, a nemající svou původní cenu. V takovémto jednání žalované společnosti, která se snaží odprodati knihy, které se jí dlouholetým uskladněním poškodily nebo znehodnotily, nelze spatřovati se stanoviska soutěžního jednání proti dobrým mravům. Zákazník nebyl tu klamán, nýbrž bylo mu v letáku předloženo, jaké zboží se mu nabízí. Ostatně i podle Skály, str. 89, prodej zboží pod cenou světojnou jest zpravidla nezávadný, neboť nutno ponechati zásadně podnikatelskému rozhledu a obchodní kalkulaci každého soutěžitele, aby si cenu určil podle vlastního rozhodnutí. Jest jisto, že kdo má menší režii a výhodné nákupní prameny, větší odbytí a pod., bude moci prodávati zboží levnější než jiný soutěžitel, u něhož těchto příznivých podmínek není. Někdy pak obchodník ve vlastním zájmu jest nucen rozprodati určitou část svých zásob, třeba se ztrátou, aby si mohl včas na jiném druhu zboží vynahraditi tuto ztrátu. Tomu jest tak i v souzené věci, kde žalovaná v letáku naznačuje obecenstvu, že jde o knihy, které měla dlouho na skladě, a z letáku může každý vyčísti, že žalovaná chce se zbaviti knih, které měla dlouho na skladě se ztrátou. Znamenalo by ochromiti veškeru podnikavost a brzdití pokrok ve výrobě a veškerý zlevňovací proces a napomáhati leckterým nespravedlivým ziskům, když by se mělo užiti § 1 zák. proti nek. sout. jako instrumentu protizlevňovacího. Nelze tudíž podle názoru soudu ponechati nakladatelům i u takových knih, jako je tomu v souzeném případě, aby určovali cenu oněch knih a tak určovali i zisk knihkupcův, když v takovémto případě může jen knihkupec sám stanoviti prodejní cenu knih, přihlížeje jen k ztrátám způsobeným jejich dlouhým uskladněním. Nepříčí se ani morálce všeobecné ani obchodní, jestliže knihkupec levně nakoupenou knihu resp. knihu dlouhým uskladněním poškozenou prodá s příslušným občanským ziskem, neboť tu chybí znak nekalosti a nemorálnosti jednání. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby. D ů v o d y: Znalec N. ve svém posudku uvádí, že stylisace letáku musila vzbuditi a vyvolati u laika, t. j. u kupujícího obecenstva dojem a domněnku, že jde o knihy nové. S tímto názorem se první soud nevypořádal, nýbrž jen tvrdí, že v letáku není uvedeno, že šlo o knihy nové; že by šlo o knihy vyřaděné nebo antikvární se v letáku nepíše ani nenaznačuje, nýbrž praví se tam, že se jedná ponejvíce o knihy »nové a nepoškozené«, a správně znalec N. uvádí, že tento pasus letáku jest určen pro obecenstvo a že další dodatek »nanejvýše uskladněním na obálce poškozené« byl připojen patrně proto, aby se žalované družstvo nedostalo do rozporu se zákonem proti nekalé soutěži. Při správném hodnocení letáku a znaleckého posudku jest míti za to, že průměrný zákazník musí míti dojem, že oním letákem nabídlo žalované družstvo ke koupi knihy nové a nepoškozené, jež lze si opatřiti za zlomek původní ceny. Co do otázky, zda kniha jest zbožím značkovým, tu i znalec N. i znalec Dr. Karel B.

pokládají knihu za zboží značkové a také tento svůj názor podrobně odůvodňují. Znalec Dr. Rudolf B. se mimo to odvolal i na posudek Ústředny obchodních a živnostenských komor, který rovněž na onu otázku odpověděl kladně. Knihu nakladatel uvádí na trh vždy v stejné úpravě a ceně. Krámské ceny knihy, jak znaleckým posudkem dokázáno, jsou starou a vžitou zvyklostí, uvádějí se v cenících, v insertech a jsou zpravidla i na knize vyznačeny, o ně se opírá nakladatelova kalkulace i knihkupcův hrubý zisk. Určuje ji nakladatel s přáním neb určením, aby v krámském prodeji byla dodržována, také jen on může, ovšem jen za podmínek § 20 zák. o nakl. sml. ji snížit. Obecenstvo kupující knihy ví, že každá kniha má svou pevnou, snadno zjištělnou krámskou cenu, a k tomuto přesvědčení přispívá zřejmě dlouholetý usus, že se knihy zpravidla za označenou cenu prodávají, a to bez jakýchkoli slev, takže publikum zpravidla při nákupu knih nesmlouvá; v těchto skutečnostech a zejména v této vědomosti o bezvýjimečné platnosti krámské ceny knihy pak záleží vlastnost knihy jako značkového zboží. To zejména platí o knihách vydaných členy žalujícího svazu, sdružujícího valnou většinou všechny knihkupce a nakladatele, takže členství ve svazu jest pravidlem, jeho členové jsou vázáni předpisy jednacího řádu a platí to tudíž i pro knihy vydané druhou žalující firmou. Usnesením valné hromady Gremia knihkupců a nakladatelů v P. ze dne 21. března 1934, jež bylo schváleno zemským úřadem v P. ze dne 17. září 1935, č. j. 20.763/34, že nedodržení ceny stanovené nakladatelem je nekalou soutěží a že členové uvedeného gremia jednající proti němu mohou býti trestáni pro přestupek § 131 živn. řádu, bylo i na venek projevováno vžitě a dodržované přesvědčení a všeobecná obchodní zvyklost, že krámská cena stanovená nakladatelem je naprosto závazná a že její podbízení není se stanoviska stavovského dovoleno. Z toho všeho plyne logický závěr, že v zúčastněných kruzích jest krámská cena knihy všeobecně pokládána za závaznou a důsledkem toho že jest knihu pokládati za značkové zboží. Prvý soud pro svůj názor, že kniha není značkovým zbožím, uvádí, že u knih prý nelze říci, že cena jejich v publiku je tak známa, že je vžita, a dovolává se Skály, Rosenthala a Hamanna, kteří však se ve svých názorech různí, aniž se s tím první soud vypořádal. Pokud se odvolává na rozh. č. 11004 Sb. n. s., uvádí první soud sám, že v něm není vytčena vlastně žádná definice značkového zboží, že k zachování jednotné ceny stačilo zaslání oběžníku, tudíž i vědomost žalovaného družstva o úmyslu žalobkyně upravit jednostrannou cenu v detailním prodeji. V rozhodnutí č. 14909 Sb. n. s. se praví, že v příčině ceny padá na váhu, že jde o zboží, které jest do obchodu uváděno pod stejnou cenou žalobkyní určenou a odběratelům podle ceníku známou, takže se ani nežadá, aby cena byla na zboží vyznačena. To, že znalec N. nemohl označiti cenu knihy »P.«, která mu byla předložena, nic nedokazuje pro názor prvního soudu, neboť není přece možno, aby někdo znal z paměti celé ceníky knih a znalec se také správně bránil, že by se o ceně knihy informoval, kdyby

ji kupoval, po případě že by zákazníkovi stanovil cenu po jejím zjištění z bibliografického katalogu, kdyby nebyla na knize natištěna neb omylem na ni tužkou napsána. Jednání se stalo v hospodářském styku a jest v rozporu s dobrými mravy soutěže, když se nabízí nové knihy za zlomek původní ceny proti vůli nakladatele, a jest i jednání to způsobilo poškodit soutěžitele, a kdyby, jak praví znalec N., směl každý knihkupec prodávati nové knihy pod cenou, nastal by chaos a národohospodářský rozvrat celého stavu, v němž by bylo mnoho finančně slabých nebo slabších firem obchodně zničeno. Nabídka nových knih za zlomek původní ceny budí jistě v očích zákazníků představu, že knihkupci prodávající knihu za krámskou cenu prodávají za ceny přemrštěné. Jsou tu tedy náležitosti § 1 zák. p. n. s. Účelem zákona proti nekalé soutěži není hájiti zájmy konsumentů, nýbrž poctivou soutěž. Úvaha prvního soudu, spatřující v jednání žalované strany zlevňovací proces, není v souzené věci případná, neboť nelze říci, že by nakladatelé chtěli uměle udržovati ceny knih na příliš vysoké výši, nýbrž naopak jest míti za to, že by byl podbízením znemožněn řádný knihkupecký trh a proces zlevňovací. Důvodnému odvolání bylo proto vyhověno a rozhodnuto, jak se shora stalo.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Právem shledal odvolací soud pozastavené jednání žalovaného závadným podle § 1 zákona proti nekalé soutěži. Odvolací soud správně vyložil a sám posoudil, jakým dojmem působil, a podle zájmu žalovaného také měl působiti leták na průměrného zákazníka, a na věci nic nemění, že tu byl v souhlase také s posudkem znaleckým; nešlo o nabídku antikvárních knih v běžném slova smyslu, nýbrž o knihy neupotřebené, nové nebo jako nové, které žalovaná nabízela se značnou slevou. To je pravý smysl letáku pro průměrného zákazníka, a nezáleží na slovných dodatcích, jimiž snad pravý smysl měl býti záměrně zastřen nebo zeslaben.

Jestliže pak odvolací soud hledě na posudek znalců a také na usnesení valné hromady Gremia knihkupců a nakladatelů v P. ze dne 21. března 1934, schváleného zemským úřadem, dospěl k poznání, že se již v době, kdy byl leták vydán, v soutěžitelských kruzích vytvořila určitá zvyklost, jejímž účelem mělo býti usměrniti soutěž a zavést v ní pořádek, jehož potřeba se mezi slušnými soutěžiteli pociťovala a jež právě k oné zvyklosti vedla, pak nutno uznati, že se nesrovnává s požadavkem dobrých mravů soutěže, když žalovaná svou nabídku obsaženou v letácích, jakož i prodáváním nových knih pod cenou, jež se oné zvyklosti a pravidlům z ní vyplývajícím příčila, porušila nejen onu zvyklost v soutěži, ale i žádoucí pořádek v soutěži. Že takové jednání může býti spojeno s újmou u jiných soutěžitelů, kteří ona pravidla a po-

řádek v soutěži dodržují, o tom nemůže býti pochybnosti. S úvahami žalovaného, jimiž se snaží své jednání ospravedlniti a odůvodniti, nelze souhlasiti, pokud jde o posouzení významu a dosahu jeho závadného jednání s hlediska předpisu zákona proti nekalé soutěži.

Čís. 17084.

I. Nárok na odškodné proti štátu založený na to, že štát ako udržiavateľ verejnej cesty neučinil na ceste potrebné bezpečnostné opatrenia, je nárokom súkromnoprávnym; rozhoduje o ňom súd príslušný podľa všeobecných pravidiel obč. súdneho poriadku — bez predchádzajúceho administratívneho uistenia opominutia zodpovedných činiteľov — a nie krajský súd civilný v Prahe (zák. č. 4/1918 Sb. z. a n.).

II. Majiteľ alebo prevodzovateľ motorového vozidla zodpovedný je za zavinenie svojho šoféra ako za zavinenie vlastné len voči poškodeným tretím osobám.

III. Keď škodu utrpel majiteľ alebo prevodzovateľ motorového vozidla pri jeho provoze spoluzavinením tretej osoby, nemožno škodu rozdeliť na tom základe, že bola spôsobená čiastočne zavinením šoféra poškodeného, ak spomenutá tretie osoba nepreukáže, že poškodený vedel o nezdatnosti svojho šoféra alebo že je inak sám čiastočne vinný.

(Rozh. z 2. júna 1938, Rv III 89/38.)

Žalobník predniesol v žalobe, že dňa 31. mája 1931 v noci cestoval svojím automobilom po štátnej hradskej a pri tom ho stihla z viny žalovaného štátu nehoda, lebo na určitom mieste bola hradská rozdelená hromadou štrku a kameňov na dve polovice, z ktorých jedna vyúsťovala do slepej hradskej, čo však v nočnom čase nebolo vidno, šofér žalobníka vošiel automobilom práve do tejto slepej časti hradskej, ktorá nebola opatrená žiadnym zábradlím ani iným znamením a tvorila priame pokračovanie dosavádnej cesty, automobil narazil tam na skalú, ktorá je na konci slepej hradskej, a ktorá v noci svojou šedou farbou mala vzhľad ako pokračovanie hradskej. Žalovaný štát je za škodu, ktorú pri tom žalobník utrpel, zodpovedný, lebo dotyčná hradská je pod štátnou správou a kto spravuje hradsnú, musí sa postarať aj o potrebné bezpečnostné opatrenia.

Súd prvej stolice uznal, že žalobný nárok je čo do základu po práve v polovici vzhľadom na spoluzavinenie žalobníkovho šoféra a prisúdil podľa toho žalobníkovi odškodné. — Žalovaný štát vzniesol v odvolacom pokračovaní námietku, že spor patrí podľa zák. č. 4/1918 Sb. z. a n. pred krajským súdom civilným v Prahe a že prípadné zavinenie zodpovedných činiteľov muselo by byť najprv zistené administratívnym poradom. — O d v o l a c í s ú d námietku prekážky sporu zamietol a